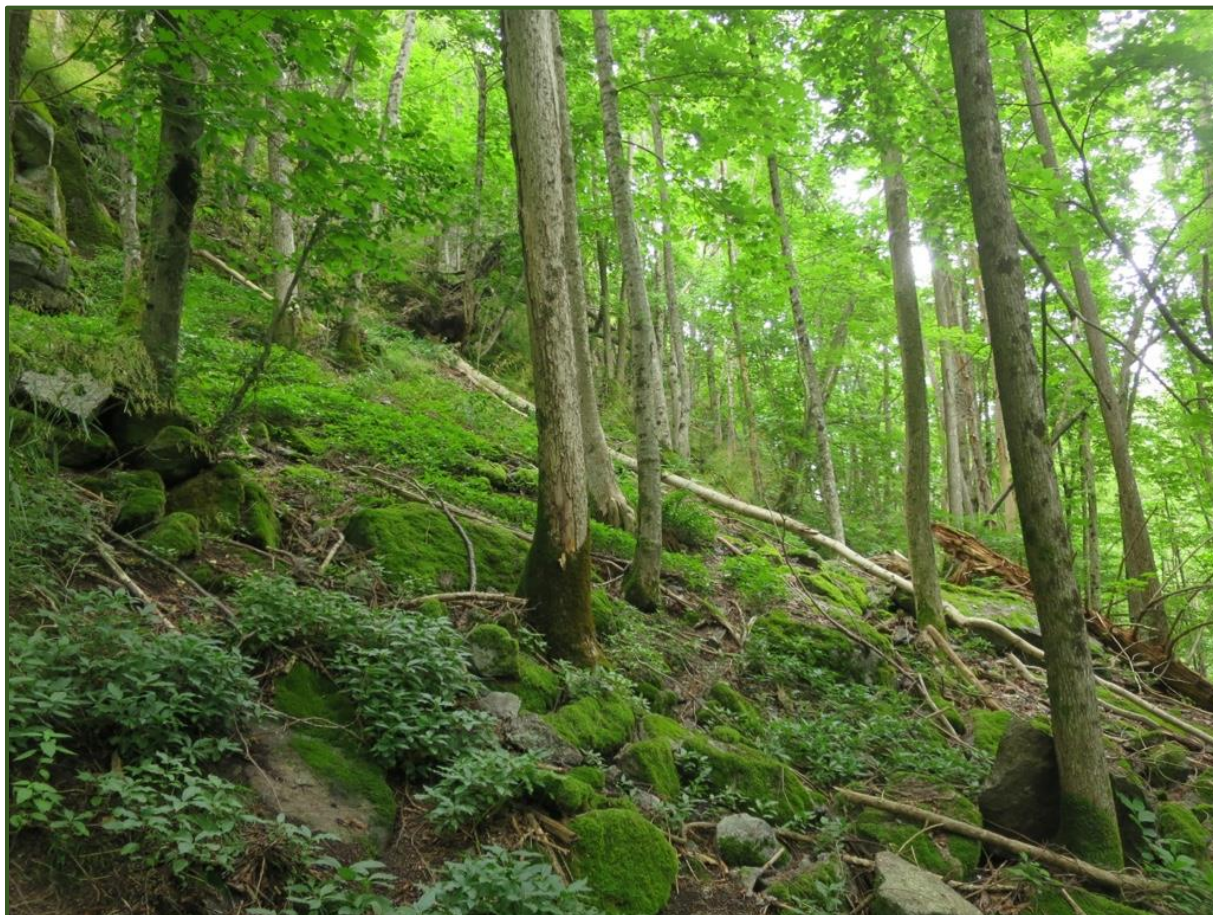

Høring av verneplan for skog

Hanakne naturreservat, Porsgrunn kommune

Rik og frodig edelløvskogsvegetasjon ved Hanakneet. Foto: Stefan Olberg

**Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Oktober 2023**

Innhold	side
1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Hjemmelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang.....	4
5. Verneplanens omfang.....	9
6. Faktaark.....	10
7. Forslag til verneforskrift.....	13

Vernekart er lagt ved høringen som eget vedlegg.

1. Bakgrunn

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sender med dette på høring forslag til vern av Hanakne naturreservat i Porsgrunn kommune.

Bakgrunnen for forslaget er et tilbud fra grunneierne i området om frivillig vern av skog. Tilbudet kom inn 7. februar 2020 gjennom Norges Skogeierforbund. Det er gjort registreringer av naturverdiene i området i 2020 som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne Statsforvalteren tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Statsforvalteren forslag til avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og mal for verneforskrift for naturreservater utarbeider Statsforvalteren forslag til verneforskrift som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneierens representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt hjemmel for oppretting av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat, som er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli brukt for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om opprettelse av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfold-loven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang

Formell start på verneplanarbeidet for Hanakne naturreservat ble meldt 29. oktober 2021, og frist for innspill var 15. desember 2021. Det kom inn følgende merknader til oppstartsmeldingen:

Bane NOR (brev datert 02.11.2021) uttaler følgende:

«Områdene som skal vernes ligger langt fra jernbane. Bane NOR har ingen merknader.»

Språkrådet (brev datert 17.11.2021) uttaler følgende:

«Ingen merknader. Namnet høver på det foreslåtte verneområdet, og Hanakne er tilrådd skrivemåte for naturnamnet i SSR.»

Landbruksdirektoratet (brev datert 24.11.2021) uttaler følgende:

«Som instans for høyringa av forslag til oppretting av nye naturreservat, ønsker vi å gi nokre generelle innspel til verneprosessen.

Grundig beskriving av området

Av høyringsdokumenta må det komme tydeleg fram om og i tilfelle korleis det aktuelle området blir nytta til landbruksformål. Dersom det er landbruksinteresser i området som ikkje blir tatt omsyn til i utkast til forskrift, ber vi om at det blir grunngeve i høyringsdokumenta.

Typiske landbruksinteresser kan vere (lista er ikkje uttømmende):

o Skogsbilveg som er naudsynt for skogbruk på tilgrensande areal

o Traktorveg i samband med jordbruk

o Støl/seterområde

o Beite

o Reindrift

Utforming av forskrift

Dersom det går vegar/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvaltaren vurdere om det kan bli gitt føresegn om merking, rydding og vedlikehald av desse. Det bør bli lagt til rette for drift og vedlikehald av eventuelle støl-/seterområde og bli opna for andre tekniske tiltak som bidreg til ein landbruksmessig utnytting av området. Dersom slike tiltak ikkje er ønskeleg innanfor verneområdet, må det bli gitt ei fagleg grunngeving for dette i høyringsdokumenta.

Beite vil vere aktuelt i mange område som blir foreslått verna som naturreservat. Det bør difor bli vurdert om forskrifta kan opne for dette. Viss ikkje, må det bli gjort greie for kvifor i høyringsdokumenta. Dersom det blir opna for beiting i området bør det også bli

utarbeida føresegn for utsetting av saltsteinar og oppføring/vedlikehald av gjerde og sankekveer.

For alle tiltaka over må det bli vurdert om det kan bli gitt føresegn om motorferdsel i samband med tiltaka. Det bør bli gitt generelt unntak frå føresegna om ferdsl i samband med uttransportering av sjuke og skadde bufe.

Vi går ut frå at Statsforvaltaren sin landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse blir involvert i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også vere nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltninga i arbeidet.»

Forsvarsbygg (brev datert 07.12.21) uttaler følgende:

«Vi ser foreløpig ingen konflikter med det foreslåtte verneområdet. Vi ber likevel om at de tek naudsynete unntak for militær operativ verksemd inn i forskrift til verneplanen. Vi ber og om at det særskilte unntaket for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy vert tatt med i forskrift, for å ivareta omsynet til militær luftoperativ verksemd. Vi har ingen ytterligere merknader til verneframlegget nå.»

BirdLife Norge avdeling Telemark (brev datert 14.12.21) uttaler følgende:

«Kartlegging av fuglelivet i foreslåtte verneområder

Vi er opptatt av at kartleggingsprosessen frem til endelig vern av skogsområder må inkludere kartlegging av fuglelivet i de aktuelle områdene. En gjennomgang av tidspunktene for kartleggingene av de aktuelle områdene i denne saken viser at et klart flertall skjer fra september til november. Noen få i august og én i juli. Flere arter av trekkfugl har allerede dratt fra landet i september. På sensommeren og høsten er det i tillegg mange fuglearter som ikke gjør så mye av seg eller til og med har flyttet seg ut av hekkeområdene, og disse kartlegges dermed best på sen vinteren eller våren.

Et eksempel for å vise mangelfull kartlegging av fugl er rapporten fra Modalen i Tokke kommune. I løpet av 7 feltdager så var det enten ingen fuglearter som ble observert eller ingen som var viktige nok til å bli nevnt.

Et annet aspekt er at når man har feltarbeid for å påvise en del av de andre artsgruppene, så som lav, sopp, karplanter og biller, så krever dette så stor oppmerksomhet at det ofte kan bli vanskelig å få med seg det fuglelivet som må være i området med mindre man har dedikert personell til stede.

Om frivillig vern av skog

Sett bort i fra mangelfull kartlegging av fugleliv er BirdLife Telemark positive til frivillig vern av skog. Men det betyr ikke automatisk at alle områdene som blir foreslått for vern er like godt egnet til dette vernet.

Det er viktig at de områdene blir satt av til frivillig vern er av en slik verdi at det føles viktig å verne områdene. Når det er et mål at 10% av skogen i landet vårt skal vernes så er det viktig at skogen har stor nok verdi til å forsvare et vern, og at resurser ikke går med på vern av områder som er av lav verdi for biologisk mangfold.

Ettersom grunneiere får kompensasjon for å avgi et område til frivillig vern samt at det finnes begrensede midler til dette, så bør man også være tilbakeholdende med å verne områder uten så store verneverdier.

Forslag i forbindelse med verneplanarbeidet

BirdLife Telemark foreslår at de områdene som kun har lokal verneverdi (område 3, 5, 8, 9, 21 og 25 går ut av planene for frivillig vern og at de midlene som skulle blitt brukt til dette

heller brukes ved en annen anledning når man får tilbud om områder som har høyere verneverdi.

Videre forslår vi at områdene som har regional verneverdi blir fredet. Først og fremst innenfor de områdene som kartleggerne har vurdert som verneverdig, men i tillegg at man også tillater at et område rundt blir vernet som en fornuftig buffersone for de verneverdige områdene. Dette gjelder områdene; 2, 10, 11, 12, 14, 20, 22, 23 og 27. Samtlige av de foreslåtte områder som har nasjonal eller internasjonal verneverdi bør bli vernet innenfor de rammene som er lagt.

Optimalt sett bør vern også på sikt innebære redusert omfang av jakt, spesielt på rødlistede arter.»

Naturvernforbundet i Midt-Telemark (brev datert 15.12.21) uttaler følgende:

«Generell kommentar til verneplanarbeidet

Naturvernforbundet i Midt-Telemark (NVMT) viser til invitasjon om å komme med uttale til Statsforvaltarens verneplanarbeid for 28 skogområde i Telemark. NVMT har i høve til skogområda lokalisert i Midt-Telemark-regionen lagt merke til at nokre av verneforslaga som nå ligg ute, viker i påfallande grad frå fagbiologars eigne verneforslag. Generelt er tendensen at fagbiologanes arronderingar er meir restriktive enn tilbydars, og i enkelte tilfelle betydeleg meir restriktive. NVMT vil nytte høvet til kommentere at det er to problem Statsforvaltaren må leggje vekt på i vernearbeidet framover: 1) Me er bekymra for at verneprosenten for Telemark på sikt kan fyllast i for stor grad opp av skog med liten eller ingen verneverdi, og 2) at vern av skogområde bestående av ungsog og hogstflater også vil kunne svekke publikums tillit til at myndigheitenes vernearbeid fagleg sett er forsvarleg. Under vil me kommentere to av dei føreslåtte verneforslaga spesielt, begge lokalisert i Nome kommune.

....

Avsluttande merknader

Naturvernforbundet i Midt-Telemark meiner at fleire interessante og viktige område i denne prosessen er blitt føreslåtte for vern, men me ser også med ei viss bekymring på tendensen til å inkludere større areal med liten eller ingen verneverdi i dei ulike forslaga. Tilfella me har valt å kommentere ovanfor skil seg spesielt ut, og da i ein slik grad at Statsforvaltaren etter vår meining bør gjera vernesonene for desse to lokalitetane meir restriktive og meir i samsvar med fagbiologanes vurderingar.»

Statnett (brev datert 16.12.21) uttaler følgende:

«Det vises til melding om oppstart av verneplanprosess - Frivillig skogvern på privat grunn - 28 områder i Telemark. Statnett har ikke transmisjonsnettanlegg som blir berørt av planene og har derfor ingen merknader.»

Direktoratet for mineralforvaltning (brev datert 20.12.20) skriver at deres sektorområde ikke er berørt, og har ingen merknader.

Norges vassdrags- og energidirektorat (brev datert 16.3.22, 3 mnd. etter frist for uttalelse) uttaler følgende:

«Vi viser til melding om start av verneplanprosess for nye områder for frivillig vern av skog i kommunene Drangedal, Fyresdal, Hjartdal, Kviteseid, Midt-Telemark, Nome, Notodden, Porsgrunn, Seljord, Tinn og Tokke.

NVE har sett gjennom oppstartsmeldingen for de foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m.

.....

- *Så langt vi kjenner til er det nettanlegg nært områdene Hovdestøyl – Songedalsnuten, Kleppefjell (utvidelse), Tinnegrend, Hanakne, Viersdalen og Modalen. NVE ber netteiere uttale seg.*

.....

- *NVE ber om at alle berørte parter blir inkludert i adresselisten. Dette gjelder områdekonsesjonærer, netteiere, magasinregulanter, kraftselskapseiere, grunneiere m.m. Dette er for at de skal få muligheten til å uttale seg om hvorvidt vern påvirker eksisterende eller fremtidige planer. NVE kan ikke se at brukseierforeningene i de aktuelle kommunene er på høringslisten, dvs. Øst-Telemarkens Brukseierforening (ØTB) og Arendals Vasdrags Brugseierforening (AVB).*

- *Skagerak Kraft AS har uttalt seg og vil bemerke at det er viktig at denne type saker underlegges grundige saksbehandlingsprosesser og at alle involverte interessenter gis anledning til å uttale seg. AVB har blitt informert om vern av Skagerak Kraft AS og har uttalt seg. NVE støtter opp under Skagerak Kraft AS sin uttalelse og ber statsforvalteren ta uttalelsen til følge.*

- *Statnett har uttalt seg ifb. oppstartsmeldingen og informerer at de ikke har transmisjonsnettanlegg som blir berørt av planene og har derfor ingen merknader.*

- **Nettanlegg**

NVE gjør oppmerksom på at Telemark Energi AS (tidligere Midt-Telemark Energi AS), DE Nett AS (tidligere Drangedal Everk AS), Vest-Telemark Kraftlag Nett AS (tidligere Vest-Telemark Kraftlag AS), Lede AS (tidligere Skagerak Nett AS), Everket AS (tidligere Notodden Energi Nett AS) og Stannum AS (tidligere Tinn Energi Nett AS) har områdekonsesjon i de ulike verneområdene. Vi oppfordrer nettselskapene til å uttale seg om verneforslaget kommer i konflikt med eksisterende eller fremtidige prosjekter. NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. Det er spesielt viktig at områdekonsesjonærene og netteierne uttaler seg om aktuelle planer. NVE ber nettselskapene til å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

For at selskapene skal ha mulighet til å uttale seg videre i prosessen, ber vi om at de inkluderes i høringslisten. Som følge av lovkrav fra NVE har flere av nettselskapene endret navn. Det er viktig at riktig selskap med riktig navn blir inkludert i høringslisten.

I områdene Hovdestøyl – Songedalsnuten, Kleppefjell (utvidelse), Tinnegrend, Hanakne, Viersdalen og Modalen ligger nettanlegg nært, men utenfor foreslåtte verneområde. NVE ber nettselskapene vurdere om de trenger standardbestemmelser som sikrer drift og vedlikehold, inkludert sikringshogst med tilhørende motorferdsel. NVE ber også nettselskapene å vurdere bestemmelsene under for oppgradering og fornyelse. Selv om disse er en del av standardbestemmelsene blir ikke de inkludert hvis nettanlegg ligger utenfor verneområdet med mindre nettselskapene uttaler om de har behov for disse:

- § 4 *Generelle unntak fra vernebestemmelsene:*
    - o «Oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivået og økning av linetverrsnittet når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.»
  - § 7 *Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser:*
    - o «Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.»
- .....
- *Øvrige kommentarer til områdene*
- .....

Hanakne

Lede AS har områdekonsesjon i foreslåtte verneområdet og eier et 22 kV distribusjonsnett som ligger utenfor vern, men nært. Det ligger en elv mellom nettanlegget og foreslått vern. NVE ber nettselskapet vurdere om eventuelt oppgradering og fornyelse av nettet kan komme i konflikt med verneforslaget.

.....»

STATSFORVALTERENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Når det gjelder uttalelsen fra Landbruksdirektoratet, så vil vi bemerke at området som foreslås vernet ikke har støl/seterområder, men skulle det være aktuelt med beitedyr her er det tatt høyde for det og de andre innspillene i verneforskriften, jf. § 4 bokstav e og g, § 6 bokstav a, § 7 bokstav d og f.

Når det gjelder merknaden fra Forsvarsbygg, så vil vi kommentere at vi har tatt hensyn til unntak for militær operativ virksomhet og hensynet til militær luftoperativ virksomhet i § 6, første ledd og § 6, bokstav c.

I forhold til uttalelsen fra BirdLife Norge avdeling Telemark som ønsker kartlegging av fugl i områdene som inngår i oppstartsmeldingen av oktober 2021 vil vi bemerke at fugl ikke inngår som en fast del av kartleggingsoppdraget som konsulentfirmaene utfører (kartleggingen følger metodikken i håndbok 13 fra DN). Dette forklarer hvorfor det fremkommer lite eller ingen kunnskap om fugler i de biologiske kartleggingene som gjennomføres som del av verneprosessen. I en del tilfeller besitter Statsforvalteren selv kunnskap om fuglelivet i tilknytning til tilbudsområder, som da synliggjøres i høringen for det enkelte området. Kunnskap om fugl vil i noen tilfeller også kunne hentes inn fra andre kilder, for eksempel www.artsobservasjoner.no. Dette kan i enkelte tilfeller innebære at områder med lokal verneverdi (*) heves til en høyere verneverdi. Statsforvalteren er i prinsippet enig med BirdLife Telemark i at kartleggingen av fugl burde vært en fast del av kartleggingene.

Når det gjelder uttalelsen fra Naturvernforbundet i Midt-Telemark så gjelder den først og fremst for regionen Midt-Telemark, og Statsforvalteren har derfor ikke kommentar til deres uttalelse når det gjelder Hanakne som ligger i Porsgrunn kommune.

Når det gjelder uttalelsen fra NVE så ber de om at Lede AS, som har områdekonsesjon i området, uttaler seg. Det er ikke oss kjent at det går noen kraftlinjer i området som er berørt, men Lede AS står oppført på høringslista.

Videre saksbehandling

Verneforslaget med områdebeskrivelser, kart over verneområdet og forslag til verneforskrift sendes på en felles sentral og lokal høring med **frist 10. desember 2023**. Formålet med høringa er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av den planlagte fredninga.

Etter høring vil Statsforvalteren oppsummere høringa, kommentere eventuelle uttalelser og utarbeide en tilråding om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil deretter lage innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om fredning blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanens omfang

Navn	Kommune	Tall på grunneiere	Totalareal	Verneverdi
Hanakne naturreservat	Porsgrunn	3	240 daa	(**) regional

6. Faktaark

LOKALITET:	Hanakne
KOMMUNE:	Porsgrunn
FYLKE:	Vestfold og Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	240 daa
HØYDE OVER HAVET:	35-254 m. o. h.
EIENDOM:	Gnr./bnr.: 18/1, 18/2, 18/3, 18/5

Det er etter at området ble meldt inn til biologiske registreringer foretatt justeringer på avgrensning. Noe av det opprinnelige tilbudsarealet i midtre del er tatt ut av verneforslaget, mens noe areal i nordøstre del er lagt til. Påviste arter innenfor verneforslaget supplerer tidligere artskartlegginger som er tilgjengelige i Artskart.

OMRÅDEBESKRIVELSE

Lokaliteten omfatter østsiden, litt av vestsiden og mye av nordsiden opp mot toppunktet av Hanakne (Heståsen), som ligger nord for Langanen. Berggrunnen består i hovedsak av larvikitt, og et manglende løsmassedecke eller tynn morene dekker berggrunnen. Hanakne ligger i boreonemoral vegetasjonssone og svakt oseanisk vegetasjonsseksjon.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVIRKNING

I dette avsnittet omtales blant annet «rødlistede» naturtyper. Det er naturtyper som er gitt status etter hvor stor risiko det er for av de går tapt. Status er hentet fra Norsk rødliste for naturtyper 2018 fra Artsdatabanken. VU = sårbar, og NT = nær truet, der «sårbar» er mer sjelden enn «nær truet».

Et stort kjerneområde som dekker mye av verneforslaget (og fortsetter langt utenfor undersøkelsesområdet) er vurdert som svært viktig (A-verdi), og består i all hovedsak av rik edelløvsskog. Utformingen alm-lindeskog, med dominans av lind, dominerer lisen, mens det rundt toppunktet er åpen eikeskog av noe varierende rikhet. Naturtypene forekommer i mosaikk med mindre arealer av rik blandingsskog i lavlandet med utformingen boreonemoral blandingsskog og små partier med rik edellauvskog med utformingen lågurt-hasselkratt. Eik er det dominerende treslaget på kollen, og i mindre grad forekommer spisslønn og hassel, mens furu i hovedsak er begrenset til kollen. I skråningen dominerer i hovedsak lind, mens det også er innslag av spisslønn, alm og ask, og i partier forekommer gran. Osp, bjørk og rogn forekommer i varierende grad, men er vanligst i nordre del, og barlind forekommer fåtallig og spredt rundt toppen. Lisen i lokaliteten domineres av rike vegetasjonstyper av type lågurtskog i nedre deler, noe høyere forekommer bærlynglågurt. I de rike partiene opptrer arter som myske, vårerteknapp, blåveis, fingerstarr, kransmynte, bergmynte, hasselmoldmose, kalkraggmose og litt falkbregne og hvitrot. Nordre del av området har et betydelig høyere innslag av gran, som i stor grad er plantet inn eller spredd seg fra planteringer i nærheten. Vegetasjonen er fortsatt rik, med innslag av blåbærskog og bærlyngskog innimellom. Kollen domineres i hovedsak av svak bærlyng- og lynglågurtskog, mens i de helt øverste partiene forekommer fattige vegetasjonstyper. Alm-lindeskog omfattes av den rødlistede naturtypen frisk rik edelløvskog (NT) i henhold til gjeldende rødliste for naturtyper. Lågurteikeskog og lågurt-hasselkratt omfattes av den rødlistede naturtypen lågurt-edelløvskog (VU).

Lokaliteten domineres av eldre skog med noen partier med yngre skog (særlig i lindeskogen i lisen). Både i lisidene og rundt toppen finnes halvgrove til grove eiketrær, hvorav noen er

hule. En del død ved finnes i området (relativt stor variasjon), med en del forekomster av svært viktige elementer som grov dødved av eik og enkelte andre treslag. Dødvedkontinuiteten er relativt lav, men stedvis med kontinuitetsbærere med tilhørende artsmangfold. En god del av skogen er relativt ensaldret, og i partier er skogen noe ung, noe som tyder på at deler eller hele området tidligere har vært hogd og muligens vært brukt som beiteareal.

VERNEINTERESSER

I dette avsnittet er blant annet såkalte «rødlistede» arter omtalt. Det er arter som er sjeldne og som er gitt ulik status etter hvor stor fare det er for utrydding. Status er hentet fra Norsk Rødliste 2015, fra Artsdatabanken. EN = sterkt truet, VU = sårbar, og NT = nær truet, der «sårbar» er mer sjelden enn «nær truet».

Artsmangfoldet i området er relativt rikt og variert som følge av rik vegetasjon, forekomst av gamle og til dels hule edelløvtrær og en del dødved av god kvalitet. 11 rødlistearter er kjent fra området, og potensialet for ytterligere arter er godt innenfor flere artsgrupper knyttet til død ved, gamle trær og rik mark. På gamle eiketrær er eikegreinkjuka *Haploporus tuberculosus* (NT), øyekrittllav *Phlyctis agelaea* (VU), liten praktkrinlav *Parmotrema perlatum* (NT), tyriglanslav *Protoparmelia oleagina* (NT), ruteskorpe *Xylobolus frustulatus* (NT) og svovelkjuka *Laetiporus sulphureus* med kjukeboreren *Cis fagi* (NT) påvist, og mange av eiketrærne har lungenever *Lobaria pulmonaria*. Begerfingersopp *Artomyces pyxidatus* og sinoberbille *Cucujus cinnaberinus* (NT) er påvist på osp. På gran nord i kjerneområdet er grankullskorpe *Camarops tubulina* (NT) og granrustkjuka *Phellinus ferrugineofuscus* påvist. Hasselkjuka *Dichomitus campestris* er sett på hassel *Corylus avellana*. Ask *Fraxinus excelsior* (VU) er relativt vanlig forekommende i verneforslaget, mens alm *Ulmus glabra* (VU) er lokal og barlind *Taxus baccata* (VU) finnes enkeltvis rundt toppunktet. Hvitrot *Laserpitium latifolium* (VU) og falkbregne *Polystichum aculeatum* forekommer i et rikt parti nordøst (nederst) i kjerneområdet. Videre viser rapporten til at lokaliteten trolig har høy verdi for spetter som følge av rikelige forekomster med død ved.

Området Hanakne oppnår høy mangeloppfyllelse på mangelnaturtyper grunnet relativt store arealer med rik edelløvsog av svært høy verdi. Hele området har rik vegetasjon og ligger i lavlandet, samt at det er en del biologisk gammel skog i området. Samlet oppnår derfor Hanakne under tvil også høy mangeloppfyllelse på generelle mangler, da området er på ca. 250 daa. Deler av skogen er ikke spesielt gammel og vil ved hjelp av naturlige prosesser utvikle seg til å bli enda mer verdifull når alderen på skogen øker. Samlet oppnår Hanakne høy mangeloppfyllelse.

Området vurderes samlet å være regionalt verdifullt, tilsvarende to stjerner (**).

I nærhet til Hanakne ligger flere lokaliteter med viktige mangler i skogvernet knyttet til rik edellauvsog og rik blandingsskog i lavlandet, og området vil sammen med disse inngå i et økologisk nettverk.

FORMÅL

Formålet med forskriften er å ta vare på et område som representerer bestemte typer natur i form av alm-lindeskog, ravine-almeskog, lågurt-eikeskog, lågurt-hasselkratt, samt lavlandsblandingsskog i boreonemoral sone. Videre er formålet å bevare et område som inneholder død ved, gamle, grove og hule edelløvtrær, samt sjeldne og truede arter av insekter, karplanter, sopp og lav.

ANDRE INTERESSER

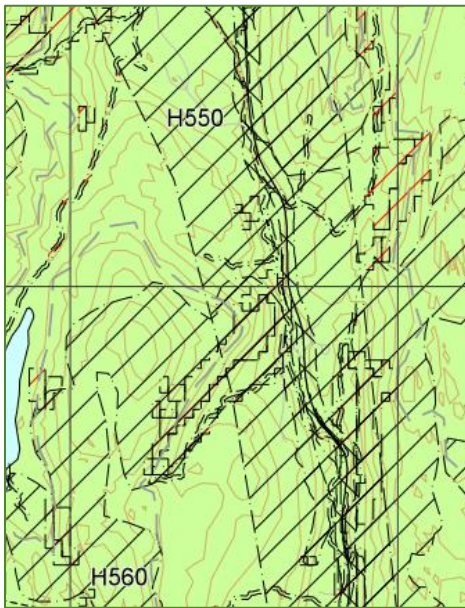
Det ligger to stier innenfor verneområdet. Disse stiene er tegnet inn i vernekartet.

TEKNISKE INNGREP

Ingen kjente.

PLANSTATUS

Verneforslaget ligger innenfor område avsatt til LNFR (landbruks- natur- og friluftsområde) formål, jf. figur under, hentet fra kommuneplanens arealdel (2018-2030). I tillegg ligger deler av arealet innenfor hensynssone H550 og H560, i bestemmelsene for kommuneplanen henholdsvis som «H550 Hensyn landskap» og «H560 Bevaring naturmiljø».

MERKNADER

Gran kommer inn i deler av lokaliteten. Det kan på senere tidspunkt derfor være behov for utarbeidelse av skjøtselsplan for området for å hindre spredning av gran og påfølgende treslagsskifte inn i naturtyperlokaliteten.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Tabellen viser skogbruksdata for tilbudsområdet.

Navn	Total-areal daa	Produktivt areal i daa				Annet areal i daa			Tilvekst m ³ /daa	Volum m ³
		H	M	L	Sum	Myr	Vann	Annet		
Hanakne naturreservat	241	81	124	17	222	0	0	18	123	5125

Skogdatene er levert av Norges Skogeierforbund.

LITTERATUR

Olberg, S. 2021. Naturverdier for lokalitet Hanakne, Langangen, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2020. NaRIN faktaark. BioFokus.

Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no/>

7. Forslag til verneforskrift

Kommentarer til forskriftene

Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

Definisjon på større arrangement er om lag 30 deltakere. Er det flere deltakere må det søkes om dispensasjon, og da kan forvaltningsmyndigheten vurdere dette i henhold til § 7 bokstav e.

Merking og vedlikehold av eksisterende stier og veier.

Vedlikehold som rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stier og veier kan gjøres uten søknad. Vindfall som måtte bli liggende over stier kan kappes og legges til side, normalt vil dette bli gjort av grunneier eller oppsyn. Dersom det viser seg å være stier en ikke har kjent til ved vernet, som ønskes ryddet, kan det etter søknad gis dispensasjon etter § 7 bokstav a til rydding og vedlikehold.

Motorferdsel.

Motorferdsel er forbudt etter § 5 bokstav a. Det er noen generelle unntak i § 6 og det kan gis dispensasjon etter søknad etter bestemmelsene i § 7. Tillatelser kan gis for flere år, vanligvis opp til fem år. I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen og grunneier må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte.

Bruk av sykkel, hest og ridning.

Friluftsløven åpner for sykling, ridning og annen bruk av hest på veier og stier i utmark. I høringsforslaget vil vi følge friluftsløvens bestemmelser. Jf. bestemmelsen i § 5 bokstav b.

Brenning av bål.

Det er vanlig at det er åpnet for brenning av bål i store reservat (over 700-1000 daa). En må da benytte tørrkvist eller ved en har med seg, det er ikke tillatt å felle eller hogge opp døde trær.

Forskrift om vern av Hanakne naturreservat i Porsgrunn kommune i Vestfold og Telemark fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon .... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med forskriften er å ta vare på et område i som representerer bestemte typer natur i form av alm-lindeskog, ravine-almeskog, lågurt-eikeskog, lågurt-hasselkratt, samt lavlandsblandingsskog i boreonemoral sone. Videre er formålet å bevare et område som inneholder død ved, gamle, grove og hule edelløvtrær, samt sjeldne og truede arter av insekter, karplanter, sopp og lav.

Det er en målsetning å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr: Porsgrunn kommune: 18/1, 18/2, 18/3, 18/5.

Naturreservatet dekker et totalareal på 240 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet...20xx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Porsgrunn kommune, hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.

- d. Vedlikehold og merking av eksisterende stier vist på vernekartet i henhold til standard på vernetidspunktet.
- e. Vedlikehold av eksisterende traktorvei vist på vernekartet i henhold til standard på vernetidspunktet.
- f. Beiting.
- g. Utsetting av saltsteiner.
- h. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt.
- i. Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest utenom eksisterende stier er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 andre ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Merking, rydding og vedlikehold av nye stier, løyper og gamle ferdselsveier.
- b. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d. Hogst av etablerte plantefelt.
- e. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d.
- f. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- g. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- h. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav e og g og § 7 bokstav b, c, d og f.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet

med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Gammel lindeskog med innslag av noe gammel eik på blokkmark. Foto: Stefan Olberg